

liberale Handelstraktat af 1786 mellem Frankrig og England. Men da Timen tillige var den sidste i Semestret, kastede han tilsidst et hurtigt Tilbageblik over Frankrigs økonomiske Udvikling, og gjorde dette med baade poetisk Flugt og patriotisk Glød.

Charles Gide har i »Revue d'Economie politique« skrevet et kort Mindeord over Levasseur. Et lille Træk, som han tilsidst omtaler, viser, at Levasseur ikke blot var den flittige og samvittighedsfulde, men ogsaa den uegennyttige Videnskabsmand. Det var i Panamaprocessens Tid. En efter anden af dem, der havde faaet Andel i Byttet, blev kaldt frem for Rettens Skranke. Levasseur mødte ogsaa som Vidne. Lesseps havde nemlig givet ham den Opgave at beregne Omfanget af den Handel, som kunde forventes at gaa gennem Kanalen. I Forhold til de store Summer, som mange Journalister og andre havde faaet, maatte man have ventet, at ogsaa Levasseur var blevet rigelig belønnet for sin Tjeneste. Men da Rettens Formand spurgte ham, hvad han havde faaet, svarede han ganske simpelt: Ingenting. Der gik en Bevægelse igennem Tilhørerskaren. »Og den Dag«, siger Gide, »føjte alle Frankrigs Professorer sig adlede i hans Person«.

Even Marstrand.

II.

Carnegie-Fondet til Fremme af mellemfolkelig
Fred.

I August 1911 holdt Carnegie Fondets Afdeling for Socialøkonomi og Historie en konstituerende Konference i Bern og vedtog ved den Lejlighed sit Arbejdsprogram, for hvis Hovedpunkter vi i det følgende skal gøre Rede.

liberale Handelstraktat af 1786 mellem Frankrig og England. Men da Timen tillige var den sidste i Semestret, kastede han tilsidst et hurtigt Tilbageblik over Frankrigs økonomiske Udvikling, og gjorde dette med baade poetisk Flugt og patriotisk Glød.

Charles Gide har i »Revue d'Economie politique« skrevet et kort Mindeord over Levasseur. Et lille Træk, som han tilsidst omtaler, viser, at Levasseur ikke blot var den flittige og samvittighedsfulde, men ogsaa den uegennyttige Videnskabsmand. Det var i Panamaprocessens Tid. En efter anden af dem, der havde faaet Andel i Byttet, blev kaldt frem for Rettens Skranke. Levasseur mødte ogsaa som Vidne. Lesseps havde nemlig givet ham den Opgave at beregne Omfanget af den Handel, som kunde forventes at gaa gennem Kanalen. I Forhold til de store Summer, som mange Journalister og andre havde faaet, maatte man have ventet, at ogsaa Levasseur var blevet rigelig belønnet for sin Tjeneste. Men da Rettens Formand spurgte ham, hvad han havde faaet, svarede han ganske simpelt: Ingenting. Der gik en Bevægelse igennem Tilhørerskaren. »Og den Dag«, siger Gide, »føjte alle Frankrigs Professorer sig adlede i hans Person«.

Even Marstrand.

II.

Carnegie-Fondet til Fremme af mellemfolkelig
Fred.

I August 1911 holdt Carnegie Fondets Afdeling for Socialøkonomi og Historie en konstituerende Konference i Bern og vedtog ved den Lejlighed sit Arbejdsprogram, for hvis Hovedpunkter vi i det følgende skal gøre Rede.

Det bør dog først nævnes, at Carnegie Fondet, hvis økonomiske Grundlag er den af Carnegie skænkede Sum paa 10 Millioner Dollars, er delt i 3 Hovedafdelinger som følger:

- 1) Afdelingen for Folkeret.
- 2) Afdelingen for Socialøkonomi og Historie.
- 3) Afdelingen for mellemfolkeligt Samkvem og Opdragelse.

Det er disse Afdelingers Opgave paa et mellemfolkeligt Grundlag at studere Aarsagerne til Krigen og mulige Midler til at forhindre og undgaa den, at bidrage til Udvikling af Folkeretten, at hjælpe med til at skabe en klarere Forstaaelse af Folkerettens og den internationale Retfærdigheds Betydning, at ophjælpe venskabelige Følelser mellem Indbyggerne i forskellige Lande ved at fremme Folkeslagenes Kendskab til hinanden, og at udvikle Folkenes Tilbøjelighed til at søge mellemfolkelige Tvistigheder løst ad fredelig Vej.

Det bærende Princip i dette Arbejde — hedder det i Fondets Program — maa søges i den Betragtning, at i »vore Dage er Jordens Folkeslag knyttet til hinanden med saa stærke Baand, at enhver Ødelæggelse, der rammer en Del af denne Organisme, ogsaa forplanter sig til de øvrige Dele«. Det udvikles, hvorledes Velstanden i et overvejende industrielt Land afhænger deraf, at andre Lande er i Stand til at frembringe de Levnedsmidler og Raastoffer, som Industrilandet behøver, og omvendt med et udpræget agerdyrkende Land. Endvidere afhænger de gamle, laangivende Landes Velstand af, at nye, unge Lande er i Stand til at aftage de gamle Landes Kapitaloverskud og udnytte det økonomisk, og omvendt er det økonomiske Fremskridt i disse nye Lande betinget af, at den fornødne Kapital kan skaffes til Veje. »En Forstyrrelse af Verdensfreden og en som Følge heraf indtrædende stor Ødelæggelse af Mennesker og Kapital betyder et Skaar i de væsentligste Betingelser for alle Folkeslags økonomiske Velfærd«.

Afdelingen for Socialøkonomi og Historie tæller blandt sine Medlemmer en Række af Videnskabens bedst kendte Navne. Der er Bøhm-Bawerk og v. Philippovich fra Østerrig, La Fontaine fra Belgien, Harald Westergaard fra Danmark, Gide og Paul Leroy-Beaulieu fra Frankrig, Brentano og Schieman fra Tyskland, Greven fra Holland, Pantaleoni og Luzzatti fra Italien, Borel fra Schweiz, Clark og Reinsch fra Nordamerika, Baron Sakatani og Ogawa fra Japan og Hirst («Economists» højtansete Udgiver) og Paish («Statists» Udgiver) fra England.

Ved den stedfundne Konference nedsatte Afdelingen tre Underafdelinger, hvoraf den ene skulde beskæftige sig med »Krigens økonomiske og historiske Aarsager og Virkninger«, den anden med »Rustningerne i Fredstid« og den tredje med »Forenende Strømninger i Folkeslagenes økonomiske Liv«. Disse tre Underafdelinger opstillede hver for sit Vedkommende en Oversigt over de Spørgsmaal, der nærmere skulde behandles og studeres i Fremtiden, og efter at Konferencen har godkendt de stillede Opgaver, foreligger nu den samlede Afdelings Arbejdsprogram. Af alle de mange Spørgsmaal, der skal optages til Behandling, nævner vi i Flæng: Historisk Fremstilling af Aarsagerne til de seneste Krige, Befolkningsbevægelsens og den industrielle Udviklings ekspansive Virkninger, den antimilitaristiske Bevægelse, de organiserede Arbejdernes Stilling til Rustningerne og Krigen, de enkelte Samfundsklassers Særinteresser i Opretholdelsen af staaende Hære, Kvindernes Stilling til Krigen, den almindelige Værnepligt, Mennesketabet i Krig, Koloni-Spørgsmaalet, Rustningskapløbet og dets Aarsager, Militærbudgetterne siden 1872 og deres Forhold til Udgifterne til fredelige Formaal og til Folkemængden, den Virkning, de værnepligtiges Fjernelse fra det arbejdende Samfund udøver, Leverandørerne af Krigsmateriel og deres Stilling; endvidere ønsker Afdelingen Undersøgelser iværksat angaaende vore Dages verdensomfattende Samhandel, angaaende de

enkelte Landes Del i Verdensproduktionen af forskellige Varer, og i hvilken Grad det enkelte Land er afhængigt af andre Lande. Yderligere ønskes Undersøgelser om det mellemfolkelige Pengemarked og om de fredelige Virkninger, det hele økonomiske Fremskridt udøver paa de forskellige Landes Folkeslag.

Spørgsmaalene skal behandles videnskabeligt og, saa vidt muligt, uden forudfattede Meninger for eller imod Krigen.

De stillede Opgavers Betydning og de fremragende Mænd, der er knyttet til Opgavernes Løsning, gør, at man den civiliserede Verden over vil imødesee Afdelingens Arbejder med Interesse. Det er allerede et stort Gode for den internationale Fredsbevægelse, at den kan faa Materiale at arbejde med, at vi kan komme bort fra Overvejelseernes Abstrakthed og faa Mulighed for at anbringe Krigen og hvad dens er paa sin Plads i det moderne Samfund. Der gøres (f. Eks. i Economist) allerede et stort Arbejde af denne Art; og er Oplysningsarbejde som dette end af en sørgelig ringe Betydning, især som her hvor Følelsen spiller saa stærkt med ind, saa er det dog alt Stene til Fremtidens fornuft-støbte Bro mellem Folkene. Og den Bro er bedre end alle Fredspalæer.

Einar Cohn.

III.

En Beregning af Menneskets »Samfundsværdi«.

Siden Ernst Engel for 40 Aar siden beregnede »Kapitalværdien« af et Menneske, har denne og beslægtede Opgaver fristet mange Statistikere. Medens Engel, gennem en Vurdering af Samfundets Udgifter til Opdragelse og Oplærelse af Individet, anslog en voksen Arbejders